

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ 2 – ĐỀ SỐ 2**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 9****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)****Cho ngữ liệu sau đọc và trả lời câu hỏi:**

*Cánh cò công nắng công mưa
Mẹ tôi gánh cả bốn mùa gió sương.
Con đường buổi sớm tinh sương
Hanh hao bóng mẹ pha sương mái đầu.
Mẹ tôi năm tháng dãi dầu
Cô đơn dáng mẹ hao gầy đường mưa
Con đường – những buổi ban trưa
Chói chang màu nắng, màu mưa nhọc nhằn.
Liêu xiêu – dáng mẹ âm thầm
Đội mưa, đội nắng ân cần bên con*

(Trích *Mẹ tôi* – Phạm Thị Lan Hương – thohay.vn)

Câu 1 (0.5 điểm): Bài thơ được viết theo thể thơ nào?**Câu 2 (0.5 điểm):** Chỉ ra các từ láy được sử dụng trong đoạn thơ trên.**Câu 3 (1.0 điểm):** Hình ảnh “cánh cò” trong câu thơ đầu gợi lên điều gì về người mẹ?**Câu 4 (1.0 điểm):** Tác giả đã sử dụng những biện pháp tu từ nào trong đoạn thơ? Nêu tác dụng của một biện pháp tu từ mà em tìm được.**Câu 5 (1.0 điểm):** Giải thích từ “*Liêu xiêu*” trong câu “*Liêu xiêu – dáng mẹ âm thầm*” và cho biết câu thơ gợi cho em những suy nghĩ gì về sự vất vả của người mẹ trong cuộc sống?**PHẦN VIẾT (6.0 điểm)**

Câu 1 (2.0 điểm) Viết một đoạn văn nêu cảm nhận của em về hình ảnh người mẹ trong đoạn văn trên.

Câu 2 (4.0 điểm) Hãy viết một bài văn (khoảng 500 chữ), trình bày suy nghĩ của em về vai trò của người mẹ trong cuộc sống.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)****Câu 1.**

Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

Phương pháp:

Dựa vào đặc trưng thể loại

Chú ý số chữ, số câu, gieo vần, ngắt nhịp

Lời giải chi tiết:

Thể thơ: lục bát

Câu 2.

Chỉ ra các từ láy được sử dụng trong đoạn thơ trên.

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về từ láy

Lời giải chi tiết:

Từ láy: hanh hao, dãi dầu, chói chang, liêu xiêu, nhọc nhằn, âm thầm, ân cần

Câu 3.

Hình ảnh “cánh cò” trong câu thơ đầu gợi lên điều gì về người mẹ?

Phương pháp:

Chú ý hình ảnh cánh cò xuất hiện trong câu thơ đầu và liên tưởng tới hình ảnh người mẹ

Lời giải chi tiết:

- Hình ảnh “cánh cò” trong văn học thường gắn liền với hình ảnh người mẹ, người phụ nữ tần tảo, chịu thương chịu khó.

- Hình ảnh “cánh cò cống nắng cống mưa” tượng trưng cho sự nhọc nhằn, gian lao của mẹ khi gánh vác cuộc sống, chăm lo cho con cái.

Câu 4.

Tác giả đã sử dụng những biện pháp tu từ nào trong đoạn thơ? Nêu tác dụng của một biện pháp tu từ mà em tìm được.

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về các biện pháp tu từ.

Lời giải chi tiết:

Một số biện pháp tu từ được sử dụng:

- Ẩn dụ: “Cánh cò” (ẩn dụ cho người mẹ tần tảo, vất vả).
- Nhân hóa: “Cánh cò công nắng công mưa” (làm cho hình ảnh cánh cò trở nên có hồn, gợi sự vất vả).
- Điệp ngữ: “Đội mưa, đội nắng” (nhấn mạnh sự tảo tần của mẹ).
- Tác dụng của biện pháp ẩn dụ “cánh cò”: Gợi lên hình ảnh người mẹ hy sinh, chịu thương chịu khó, gợi tình cảm trân trọng, biết ơn của con cái đối với mẹ.

Câu 5.

Giải thích từ “*liêu xiêu*” trong câu “*Liêu xiêu – dáng mẹ âm thầm*” và cho biết câu thơ gợi cho em những suy nghĩ gì về sự vất vả của người mẹ trong cuộc sống?

Phương pháp:

Giải nghĩa từ “liêu xiêu” và phân tích hình ảnh “âm thầm” để cảm nhận ý nghĩa về sự tảo tần của mẹ.

Lời giải chi tiết:

- “Liêu xiêu” có nghĩa là nghiêng ngả, yếu ớt, không vững vàng, thường dùng để miêu tả những vật mỏng manh trước gió hoặc dáng vẻ của người gầy gò, mệt mỏi.
- Trong câu thơ, từ “liêu xiêu” gợi lên hình ảnh dáng mẹ gầy gò, yếu ớt, hao gầy vì năm tháng vất vả.
- “Âm thầm” thể hiện sự hy sinh lặng lẽ, không lời kêu ca, chỉ lặng lẽ yêu thương và chăm sóc con.

=> Câu thơ khiến người đọc xúc động, cảm nhận được công lao trời biển của mẹ và thôi thúc lòng biết ơn, hiếu thảo với mẹ.

PHẦN VIẾT (6.0 điểm)

Câu 1.

Viết một đoạn văn nêu cảm nhận của em về hình ảnh người mẹ trong đoạn văn trên.

Phương pháp:

Đọc kĩ đoạn thơ, chú ý các chi tiết, hình ảnh người mẹ

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Hình ảnh người mẹ trong đoạn thơ trên hiện lên thật xúc động và đầy sự hy sinh. Người mẹ gánh vác cả cuộc đời vất vả, tần tảo nuôi con trong những tháng năm dài dầu mưa nắng. Từ “liều xiêu” gọi lên dáng mẹ gầy gò, mệt mỏi, hao gầy vì gánh nặng mưu sinh, nhưng vẫn âm thầm chịu đựng, không một lời than vãn. Những hình ảnh “đội mưa, đội nắng” và “gánh cả bốn mùa gió sương” càng khắc họa rõ nét sự tảo tần, nhọc nhằn mà mẹ phải trải qua để che chở, bao bọc con. Câu thơ không chỉ thể hiện sự vất vả của mẹ mà còn đánh thức trong lòng mỗi người con tình yêu thương, lòng biết ơn sâu sắc đối với công lao trời biển của mẹ. Hình ảnh ấy vừa giản dị, gần gũi, vừa cao cả thiêng liêng, nhắc nhở chúng ta phải trân trọng, yêu thương mẹ khi còn có thể.

Câu 2.

Hãy viết một bài văn (khoảng 500 chữ), trình bày suy nghĩ của em về vai trò của người mẹ trong cuộc sống.

Phương pháp:

Liên hệ thực tiễn về vai trò của người mẹ

Lời giải chi tiết:

Dàn ý

1. Mở bài

- Giới thiệu khái quát về vai trò quan trọng của người mẹ trong cuộc sống.

- Khẳng định mẹ là người yêu thương, hy sinh thầm lặng và có ảnh hưởng sâu sắc đến mỗi con người.

2. Thân bài

a. Vai trò của người mẹ trong gia đình

- Là người sinh thành, nuôi dưỡng con cái từ thuở ấu thơ đến khi trưởng thành.

- Đảm đang, chăm sóc gia đình, vun vén hạnh phúc.

- Là chỗ dựa tinh thần vững chắc, luôn quan tâm, động viên con vượt qua khó khăn.

b. Vai trò của người mẹ đối với xã hội

- Góp phần xây dựng gia đình – tế bào của xã hội, tạo nền tảng phát triển cho thế hệ tương lai.

- Nhiều người mẹ không chỉ giỏi việc nhà mà còn tham gia lao động, công tác, cống hiến cho xã hội.

c. Sự hy sinh và tình yêu thương vô điều kiện của mẹ

- Luôn đặt con cái lên trên bản thân, chấp nhận vất vả, gian khổ để con có cuộc sống tốt đẹp.

- Biểu hiện qua từng hành động nhỏ: những bữa cơm, sự quan tâm, lo lắng, dạy dỗ con nên người.

d. Trách nhiệm của con cái đối với mẹ

- Biết ơn, kính trọng, yêu thương mẹ.

- Hiếu thảo, quan tâm và giúp đỡ mẹ trong cuộc sống hàng ngày.

- Cố gắng học tập, rèn luyện để không phụ lòng mẹ.

3. Kết bài

- Khẳng định lại vai trò to lớn của người mẹ trong cuộc sống.

- Bày tỏ tình cảm, lòng biết ơn và lời hứa của bản thân đối với mẹ.

Bài tham khảo:

Mẹ - hai tiếng thiêng liêng và cao quý nhất trong cuộc đời mỗi con người. Từ khi sinh ra đến khi trưởng thành, mẹ luôn là người yêu thương, che chở và hy sinh tất cả vì con. Vai trò của

người mẹ trong cuộc sống không chỉ giới hạn trong gia đình mà còn ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của mỗi con người và cả xã hội.

Trước hết, mẹ là người sinh thành và nuôi dưỡng chúng ta khôn lớn. Từ những ngày thơ bé, mẹ đã dành tất cả tình yêu thương để chăm sóc, nâng niu con từng bữa ăn, giấc ngủ. Khi con ốm đau, mẹ là người lo lắng nhất, thức trắng đêm để chăm con. Khi con gặp khó khăn, mẹ luôn ở bên cạnh, động viên, an ủi và tiếp thêm sức mạnh để con vững bước trên đường đời. Mẹ không chỉ là người nuôi con bằng vật chất mà còn bằng tình yêu vô bờ bến, bằng những bài học đạo đức, lễ sống quý giá.

Bên cạnh đó, mẹ còn là một tấm gương sáng về đức hy sinh và lòng bao dung. Cuộc sống có bao nhiêu vất vả, cực nhọc, mẹ đều âm thầm chịu đựng mà không than vãn. Những giọt mồ hôi, những nếp nhăn trên khuôn mặt mẹ chính là minh chứng cho những năm tháng vất vả hy sinh vì con. Dù cuộc sống có khó khăn đến đâu, mẹ vẫn luôn đặt con lên hàng đầu, lo lắng cho con nhiều hơn bản thân mình. Mẹ cũng là người sẵn sàng tha thứ cho lỗi lầm của con, dù con có phạm sai lầm bao nhiêu lần đi nữa, vòng tay mẹ vẫn luôn rộng mở chào đón con trở về.

Không chỉ trong gia đình, vai trò của người mẹ còn có ý nghĩa quan trọng đối với xã hội. Những đứa con được nuôi dạy trong tình yêu thương của mẹ sẽ trở thành những con người tử tế, có trách nhiệm với bản thân và cộng đồng. Một gia đình hạnh phúc, ấm áp nhờ bàn tay chăm sóc của mẹ sẽ góp phần xây dựng một xã hội tốt đẹp hơn. Bởi vậy, mẹ không chỉ là người giữ lửa trong gia đình mà còn là người đặt nền móng cho sự phát triển của xã hội.

Dù cuộc sống ngày càng hiện đại, nhưng vai trò của người mẹ vẫn không hề thay đổi. Dù là một người mẹ nội trợ hay một người mẹ đi làm, mẹ vẫn luôn là chỗ dựa vững chắc, là nguồn động viên lớn nhất của con. Chính vì thế, chúng ta - những người con, cần biết yêu thương, kính trọng và đền đáp công ơn của mẹ bằng những hành động thiết thực như chăm chỉ học tập, sống tốt và luôn quan tâm đến mẹ.

Tóm lại, người mẹ có vai trò vô cùng quan trọng trong cuộc sống của mỗi người. Không có gì có thể so sánh được với tình yêu thương và sự hy sinh của mẹ dành cho con. Vì vậy, hãy trân trọng từng phút giây khi còn có mẹ bên cạnh và luôn biết ơn, yêu thương mẹ bằng cả trái tim mình.